

SPROGMUSEET

Redaktør: Ole Stig Andersen

StandUpResearch

Af [Henning Nøkke](#) 19. februar 2010 • I kategorien [Formidling](#) •

Tema: (Næsten) alt om sprog

– Kommer Peter til festen i morgen?

– Det er ikke godt at vide.

Hvorfor er det ikke godt at vide når afsender formentlig synes det kunne være rigtig godt at vide om Peter kommer til festen i morgen?

Spørgsmålet er lige blevet trukket op af hatten der er gået rundt blandt publikum og nu toner det frem på den store skærm. Fem sprogforskere, der ikke kendte spørgsmålet på forhånd, skal nu for åben skærm diskutere hvordan man kan nærme sig et svar. De er på slap line, er ikke enige og diskuterer livligt. Publikum har også deres mening som de gerne giver til kende. Sådan bliver de ved i flere timer. Fem ivrige sprogforskere med hver sin mening og et hundredtalligt videbegærligt og vidende publikum der intenst følger med. Måske når de et svar, måske ikke – det er ikke godt at vide; men spørgsmålet bliver belyst fra alle mulige (og umulige) vinkler. For sådan er forskning.

1. Begyndelsen

Det hele begyndte for snart 20 år siden. Jeg var dengang på Handelshøjskolen i Århus (der siden er omdøbt til ASB og er blevet en del af Aarhus Universitet). En dag gik jeg ned ad trappen sammen med nogle af mine 2. dels-studerende efter nogle undervisningstimer i grammatik. Snakken faldt på sprogforskning, og det kom tydeligvis som en stor overraskelse for de studerende at vi lærere faktisk også var forskere, og de spekulerede vist også lidt over hvad sprogforskning egentlig kunne være for noget. Hvordan kunne jeg forske i fransk grammatik når jeg ikke var franskmand? Det var en tankevækkende oplevelse.

Samme aften så jeg udsendelsen [Hatten rundt](#) i fjernsynet og det slog mig at her var konceptet der kunne vise de studerende hvad sprogforskning er. Jeg tænkte videre over ideen. Kunne man få sprogforskere til at improvisere forskning for åben skærm, til at tænke højt foran et publikum og måske også af og til dumme sig? I begyndelsen var det ikke mange der turde og andre var skeptiske over for ideen; men det lykkedes mig at få samlet et lille hold der godt ville være med. Grunden til en succes var lagt, og i dag spørger kolleger lige frem om de må have lov at være med engang.

2. Formen

Egentlig kan ideen bruges til et hvilket som helst forskningsemne; men netop sprog er et fantastisk velegnet tema. Vi bruger det hele tiden og vi stopper vel alle op sommetider og undrer os over det. Ja, sproget er, som Hans Arndt siger i titlen til sin bog: [Hverdagens mirakel](#). Vi har alle en mening om det, og det har da også vist sig at det ikke er vanskeligt at samle spørgsmål. Jeg opfordrer kolleger, studerende og venner til at sende mig spørgsmål om sprog som de måtte være stødt på og måske har gået og tænkt over. Spørgsmålene samler jeg så sammen, luger dem fra som man vil kunne finde svar på ved at slå op i en ordbog, og nummererer resten. Spørgsmålene kommer på overheads (nu på PowerPoint) og numrene ned i en hat. På selve dagen byder jeg så velkommen og skriver arrangementets motto på tavlen:

EJ BLOT TIL ALVOR

Jeg forklarer hvordan det kommer til at foregå og præsenterer holdet. Så er vi i gang. Hatten går rundt og publikum trækker det første spørgsmål. Spørgsmålet kommer op på skærmen, og holdet, der jo ikke kendte det på forhånd, begynder at diskutere. Det begynder oftest med at jeg siger til den ene: "Det må vist være noget for dig". Derefter forsøger jeg at få de andre inddraget så meget som muligt, gerne med divergerende opfattelser. En god lille ophedet uenighed fremmer sagen. Også publikum aktiveres. Der er altid nogle der ved, eller mener at vide, noget om de

Opslag på Aarhus Universitet for næste Stand-Up Research, tors 4 marts, 13-15 i Nobelsalen

Seneste sprognyheder

4/5	Sprogforskere fandt en skat i skoven politiken.dk
27/4	Lille indsats styrker små børns sprog www.dr.dk
26/4	Lad os komme det danske 'jantekomma' til livs politiken.dk
23/4	Ud med sproget - Berlingske Mener www.b.dk
20/4	Unikt runefund i centrum af Odense videnskab.dk

4/1	John Holm, Pioneer in Linguistics, Dies at 72 www.nytimes.com
10/8	Young women, give up the vocal fry and reclaim your strong female voice www.theguardian.com
20/5	Bill Funding Native Language Programs Passes mtpr.org
17/5	Sounds Of The Pilbara II: Songs In Language finishes recording - WAM - West Australian Music wam.org.au
13/5	Seven US Senators Introduce Bill to Promote Preservation of American Indian Languages - Native News Online nativenewsonline.net

FLERE NYHEDER >>>

Verdens sprog på Sprog-museet.dk på et større kort

Mere i kategorien 'Formidling'

(Næsten) Alt Om Sprog – Stand Up Research 2013

Svensk tv-serie om verdens sprog

TV-serie om sproget

Grænseforeningens kulturmødeambassadører

Nye kommentarer

Arturo til Hebraisk: Et genoplivet sprog eller et nyt sprog?

Yunus til Two Turkish Loanwords in Swedish

Sonstige til Den Danske Ordbog på nettet

Mads Haupt til Er det forkert at splitte sammensatte ord?

Monica Scheuer til Jødiske efternavne

jane til Jødiske efternavne

InglêS til Sprogene i Mozambique

Birgit Eggert til Hvad er der blevet af Maren?

Grethe Movsing til Hvad er der blevet af Maren?

Henrik Klindt-Jensen til Ded borriñholmska måled

Artikler om

stillede spørgsmål, og ofte kan debatten blive ganske livlig. "Kan man virkelig sige sådan?" hører man tit. Tjah... Hvorfor? – Og hvorfor ikke? Men spørgsmålene kan også stilles *ex auditorio* fra salen. Den improvisatoriske form er netop hele det bærende fundament.

2.1. Grundideen

Den grundlæggende idé bag arrangementet er at fremprovokere en generel undren over for vores måde at bruge sproget på – at få folk til at tænke mere på sprog. Det overordnede formål er således at skærpe opmærksomheden over for sproget i det hele taget. Samtidig giver det de studerende og andre en fornemmelse af hvor spændende forskning – og ikke mindst sprogforskning – kan være ved at give et indblik i hvordan en forsker arbejder med et nyt problem. Ideen er at blotlægge tankegangen hos forskerne, at vise hvordan de ræsonnerer – og derved måske øge interessen for forskningsprocessen.

Jeg har altid troet på at man lærer og forsker bedst når man også synes det er sjovt. Mit eget motto er:

GRAMMATIK ER SJØVT

Som det er mejslet ind på denne sten jeg fik af en litterær kollega, Claudio Bogantes, der syntes det da var et sjovt motto!

På den anden side set er det vigtigt at understrege at det heller ikke kun er for sjov. Udgangspunktet er selvfølgelig alvoren; men det skal også være sjovt. Det er *ej blot til alvor*, men det er *til alvor*. Der skal være substans i diskussionen og deltagerne skal være dygtige; men de skal samtidig have en vis sans for performans.

2.2. Spørgsmålene

Spørgsmålene spænder vidt. Nogle er nærmest filosofiske ("Hvad er forholdet mellem sprog og tanke?"), andre vedrører helt dagligdags fænomener ("Hvorfor hedder de små poser på dametoiletet *Madame-poser*?"). Nogle er klassiske spørgsmål, som fx hvordan man definerer et ord, og andre vedrører hverdagens sprogbrug. Nogle handler om eksotiske sprog,

andre om mere kendte. Men langt de fleste kredser om udtryk og vendinger på dansk, sætninger og ord der har undret og sat tanker i gang. Hvorfor er det *ikke* godt at vide om Peter kommer til festen? Heldigvis mangler fantasien ikke noget hos spørgsmålsstillerne. De undrer sig, og det er godt, for spørgsmålenes kvalitet er afgørende for arrangementets succes. Det er de gode – og ofte de "dumme" – spørgsmål der sætter den kreative tankeproces i gang hos sprogforskeren.

2.3. Holdets sammensætning

Men gode spørgsmål er ikke nok. Det er også vigtigt at holdet er sat rigtigt sammen. Derfor forsøger jeg at finde kolleger der dækker et bredt spektrum af sprog og som kommer fra forskellige teoretiske retninger. Det er også en fordel hvis der både er kvinder og mænd og hvis der både er yngre og ældre. Det sidste har tit vist sig afgørende, for ofte vedrører spørgsmålene ny, ung sprogbrug, som de ældre måske slet ikke kender.

Men først og fremmest gælder det om at finde kolleger der tør sige noget på slap line og som har en vis sans for at optræde. Det er måske ikke altid det man forbinder med en professor med langt skæg, dybe betragtninger og udviklede talemåder; men det har faktisk vist sig at mange kolleger har elsket at få dette "frirum" hvor de kan lege lidt med det de elsker at arbejde med, nemlig deres udforskning af sproget; og det endda samtidig med at de får sig en god diskussion med kolleger og (endelig?) har et lydhørt publikum.

2.4. Publikum

Tilhørernes engagement er også meget vigtigt. De ytrer sig gerne om hvorvidt de er tilfredse med svarene, og der opstår ofte en livlig debat mellem forskellige synspunkter på sprog. Nogle går meget op i sproglig korrekthed, mens andre mener at alt hvad man hører da må være ok. Her kan alderen tit betyde noget, men langt fra altid.

Publikum har især bestået af studerende; men også kolleger, andre medarbejdere og folk udefra er mødt op. Alle interesserer sig jo for sprog og et godt, seriøst show. For det er det også. Det er både show og sjov(t). Publikum bidrager som regel aktivt til "forestillingen". Engang kunne vi således faktisk gennemføre en lille empirisk undersøgelse midt i det hele. Et

aktuelle sprog Alfabeter Anmeldelser arabisk

Biblen bogstaver børn Danmark Dansk Dialekter

engelsk esperanto Formidling fransk identitet

konsonanter Medier modersmål Musik Navne norsk Ord

ordbøger ordforråd oversættelse Plansprog religion

romanske sprog russisk Sjov skriftsprog sprogdød Sproggeografi

sprogkort Sprogpolitik sprogteknologi

svensk truede sprog tv tyrkisk tysk Udtale

Underholdning video vokaler

Arkiv	Resources
januar 2015	Ethnologue: Languages of the World
december 2014	Forvo – All the Words in the World. Pronounced.
november 2014	LL-Map: Language and Location
maj 2014	Minority Rights Group
marts 2014	Omniglot. Writing Systems and Languages of the World
februar 2014	UNESCO Atlas of the World's Languages in Danger
oktober 2013	World Atlas of Linguistic Structures (WALS)
august 2013	
marts 2013	
januar 2013	
december 2012	
november 2012	
oktober 2012	
september 2012	
juli 2012	
juni 2012	
maj 2012	
april 2012	
marts 2012	
februar 2012	
januar 2012	
december 2011	
november 2011	
oktober 2011	
september 2011	
august 2011	
juli 2011	
juni 2011	
maj 2011	
april 2011	
marts 2011	
februar 2011	
januar 2011	
december 2010	
november 2010	
oktober 2010	
september 2010	
juni 2010	
maj 2010	
april 2010	
marts 2010	
februar 2010	
januar 2010	
december 2009	
november 2009	
oktober 2009	
september 2009	
august 2009	
juli 2009	
juni 2009	

spørgsmål drejede sig om en bestemt vending på dansk. Hvor kom den fra og hvad betød den egentlig? Det viste sig at kun én på holdet – den yngste – kendte udtrykket; men han brugte det ikke selv. Jeg spurgte så hvem der kendte det, og det viste sig at grænsen gik ved ca. 29 år. Alle under 29 brugte det, de ældre ikke. Men heldigvis kunne vi gamle så lære udtrykket, for de unge forklarede os hvad det betød, og derfra kunne man jo begynde at gisne om hvorfra det kom.

maj 2009

april 2009

marts 2009

3. Hvordan er det gået?

Jeg tror man kan tillade sig at sige at StandUpResearch har været en succes. Jeg er tit blevet opfordret til at arrangere det oftere; men jeg er bange for at det gamle ordsprog "en god ting kan ikke gøres for tit" ikke gælder her. Der skal være tid mellem seancerne til at publikum bliver "sultne" igen og til at spørgsmålene presser sig på. Der skal være tid til at glæde sig til dette lille seriøse frirum i dagligdagen, hvor vi sammen morer os samtidig med at vi lærer en masse om sprog. Og endelig er der selvfølgelig så meget andet der også skal nås. Måske er en gang om året passende – højst, tror jeg. Så er der også kommet nye studerende til med ny appetit på det spændende universitetsliv.

Undertiden er jeg blevet bedt om at arrangere StandUpResearch ved særlige lejligheder og det har ofte givet nyt blod til arrangementet. Således var der for nogle år siden StandUpResearch ved et stort Åbne-Døre arrangement på hele universitetet. Folk gik og kom; men uden for vores lokale var der hele tiden en kø der ventede på at komme ind. Jeg fik bagefter at vide at rektor havde ventet forgæves i fem minutter. Ved den lejlighed talte jeg efter "forestillingen" med flere forældre til studerende og med andre der var kommet ude fra byen. De havde syntes at det havde været spændende, om end undertiden vanskeligt at følge med i diskussionerne; men de mente det havde givet dem et godt indblik i hvad der sker på universitetet.

3.1. Et par eksempler på spørgsmål

Spørgsmålene er mangeartede. Det er egentlig i sig selv en fantastisk oplevelse at se hvor mange forskellige aspekter af den sproglige hverdag folk kan gå og fundere over. Et af de mere sjove spørgsmål som virkelig bragte sindene i kog var hvorvidt *oh*, der angiveligt er det mest brugte ord i dansk fjernsyns historie, i det hele taget er et ord. Talesprogsforskeren var ikke i tvivl: "Det er ikke bare et fyldord, men et ord med helt faste funktioner i talesproget hvor det bruges til at reservere retten til at tale, eller meddele at nu ved jeg ikke rigtig lige hvad jeg vil sige, så du må gerne hjælpe mig." Han fortsætter: "Når lingvistikken ikke har behandlet *oh* som et ord, er det fordi den i mange tilfælde beklageligvis er kommet til at sætte lighedstegn mellem sprog og skriftsprog." Holdet er ikke enige. "Et ord er et tegn der både har en udtryks- og en indholdsside som er solidariske. *Oh* har ikke det betydningsindhold som ethvert ord skal have", indvender en anden. "Men tøvemekanismen, som det hedder i forskerjargon, har lyd på alle sprog", oplyser en tredje, "dog ikke nygræsk. Her tier man stille, og når man ved hvad man vil sige fyrer man det af med en maskingeværssalve." Sådan fortsætter diskussionen og publikum deltager ivrigt. Vi finder ikke nogen "løsning"; men vi lærer en masse om *oh*, og så kan vi jo selv tænke videre.

Det kan ske at en spørgsmålstiller bliver sat venligt, men bestemt på plads. Et spørgsmål lød engang: "Hvordan kan man vide det når man møder et romansk sprog?". "Man kan ikke *møde* et romansk *sprog*, man kan møde en romansk *tekst*." Så blev vi så kloge. Men den skelen er faktisk vigtig at forstå. For sprogforskeren er sproget et system, en abstrakt størrelse, der kun kan iagttages gennem dets anvendelser. Vi ved jo godt at det samme sprog kan anvendes på mange måder; men det er kun igennem disse måder, – igennem de tekster der opstår – at vi kan studere sproget. Vi kan møde en romansk tekst, som vi kan genkende som romansk fordi forskerne gennem studier af utallige tekster har opstillet en række træk der kendetegner romanske sprog og som derfor genfindes i romanske sprogs anvendelser i tekster.

Det lille ord *ikke* (og dets modsvarigheder på andre sprog) har ofte været genstand for spørgsmål. Som vi så ovenfor, betyder *ikke* ikke altid 'ikke'. Hvordan kan det nu være? "Forkert" brug af *ikke* bliver ofte påpeget og genstand for drillerier i rubrikker som "Oh, Danmark!" på bagsiden af Politiken. I "Oh, Danmark!" finder man citater fra aviser hvor forfatteren er kommet uheldigt af sted. Et eksempel er sætningen: "Vi skal forebygge at sådan en fejl ikke kan ske igen". Ser man nærmere efter, må sætningen jo betyde at vi skal arbejde for at fejlen rent faktisk sker igen; men det kan forfatteren jo ikke have ment, og sådan forstår vi jo heller ikke sætningen, med mindre vi da går på jagt efter den slags "fejl". Jamen, er det så overhovedet en fejl? Spørgsmålet bringer os vidt omkring. Der er næppe tvivl om at "det er en generel psykologisk mekanisme at konstruere efter mening snarere end det man aktuelt siger", som en holddeltager lidt kryptisk udtrykker det; men hvordan kan det være at det lille *ikke* så let slipper med?

3.2. "Royal StandUpResearch"

En særlig sjov oplevelse havde vi i forbindelse med Aarhus Universitets 80-års jubilæum. Jeg blev bedt om at arrangere StandUpResearch i aulaen efter den officielle højtidelighed, så gæsterne kunne cirkulere rundt og få et par

ideer om hvad der (også) foregår på universitetet. Gæsterne var særligt indbudte erhvervsledere og andre samfundsspidser og allerførst under ceremonien sad dronning Margrethe og kronprins Frederik. Nervøst håbede vi på at de også ville kigge forbi aulaen bagefter og være lidt med. Derfor kaldte vi det internt for "Royal StandUp". De kongelige kom desværre ikke; men vi fik alligevel et stort publikum. Stemningen blev en anden end normalt, men bestemt ikke mindre animeret. Det var faktisk en slags bevis på at alle har en mening om sprog.

På et spørgsmål svarede talesprogsforskeren fra ovenfor: "Mig og Henning er vist enige her". Straks røg nogle hænder i vejret. Ikke for at kommentere det spørgsmål vi var i gang med at behandle, men for at spørge om man virkelig kunne sige "mig og Henning", skulle det ikke være "Henning og jeg"? Det gav anledning til en spændende diskussion om normativ og deskriptiv sprogbeskrivelse. Talesprogsforskeren argumenterede for at det folk rent faktisk siger må afspejle hvordan sproget er; og i dansk, sagde han, bruger man kun *jeg* når det står alene som grundled. I alle andre tilfælde bruges den såkaldt oblique form *mig*. Publikum opponerede og fremførte at der må være en grammatik man skal følge, og når *jeg* (*mig*) er grundled skal vi selvfølgelig bruge grundledsformen (nominativ) *jeg*. Alt andet er sprogligt sløseri der skal bekæmpes. Her blev to radikale synspunkter på sprog konfronteret. Den slags er brændstof til StandUpResearch og der blev udvekslet mange meninger. Det hele endte med at en direktør for et meget stort firma satte trumf på ved at sige "Hvis en ansøger taler sådan under en ansættelsessamtale hos os kan han være sikker på ikke at få stillingen". Ja, et er sproget som det (måske) er, et andet hvordan man kan eller må bruge det.

Standup-researcher Sten Vikner flytter et verbum

3.3. Fjernsyn på?

En deltager foreslog engang at konceptet måtte være oplagt til at blive brugt i fjernsynet. Jeg skrev derfor til TV2 og foreslog det; men jeg fik et meget venligt afslag tilbage. Programredaktøren mente at "der er tale om vidensformidling på et lidt for højt niveau til den brede befolknings-sammensætning, som er en forudsætning for at et TV2-program kan opnå den nødvendige succes. Da det samtidig er småt med de billedmæssige muligheder, siger jeg nej, tak til forslaget". Er niveauet virkelig for højt? Så har vi været heldige altid at have et udsøgt publikum, også da vi modtog folk fra byen og erhvervsledere m.m. Måske skulle man prøve igen?

En anden mulighed kunne være interaktiv video(?) Tjah... Hvis blot det ikke ødelægger stemningen i salen. Lokaltiteten er nemlig en overordentlig vigtig ingrediens. Allerbedst har det været de gange vi var i et lokale til 60-70 personer og over 100 havde klemmt sig ind. Folk sad på gulvet og i vindueskarmene. Det gav stemning! Men vi vil da meget gerne have det ud til et endnu bredere publikum. At arbejde med sprog er sjovt!

4. Næste gang

Næste gang vi holder StandUpResearch er:

Torsdag den 4. marts kl. 13-15 i Nobelsalen

(Jens Chr. Skous Vej 5, Århus, bygning 1451 i stuen)

Holdet vil den 4. marts bestå af:

- Peter Bakker, lingvistik, AAL.
- Ocke-Schwen Bohn, engelsk, SLK.
- Alexandra Kratschmer, italiensk, SLK.
- Steffen Krogh, tysk, SLK.
- Ole Togeby, NORDISK
- Sten Vikner, engelsk, SLK
- med Henning Nølle, fransk, SLK, som holdleder.

Alle er velkomne til at være med; men kom i god tid! Der plejer at blive fyldt op. Det er igen lykkedes at stable et stærkt hold på benene der (altså holdet, ikke deres ben) bare venter på at blive udsat for drilske spørgsmål på slap line.

For at det skal blive godt må vi jo have nogle gode spørgsmål at stille, så alle der måtte have gået og funderet over sproget, hvad enten det er dansk eller fremmedsprog, hvad enten det er grammatik eller sprogbrug, hvad enten det er ..., opfordres til at sende spørgsmålene til mig – helst på adressen: Henning snabel-a Nolle.dk – så vil jeg sørge for at spørgsmålene kommer i hatten.

Og husk at

NOTERE DAGEN I DIN KALENDER !

Henning Nølle, professor
Afdelingen for fransk, Aarhus Universitet

Læs også:

1. [StandUpResearch – med lyd og billeder](#) "Er nogle sprog kønnere end andre? Og hvad er dit yndlingssprog?" Sådan lød et af spørgsmålene da vi den 4. marts igen afholdt StandUpResearch med emnet (næsten) alt om sprog...

2. [Statistik og journalistik](#) Udsnit af Randi Isagers artikel på dr.dk, 4. jan Den 4. januar 2010 vågnede jeg op om morgenen og var sprogforsker. Det kunne jeg læse i aviserne, at jeg var....
3. [At tage hånd om sproget](#) At tage hånd om sproget var det glade julebudskab fra MF, kulturordfører for Socialdemokraterne Mogens Jensen, i hans elektroniske nyhedsbrev Kulturnyt den 22. december 2009. I hvilken anledning er Mogens...
4. [Katten og den hellige musling](#) Pludrs spilleplade Jeg er hverken inkarneret kaffedrikker eller føler mig særlig hellig. Alligevel har jeg lært mig et par af begreberne, som hellige og kaffeelskere engang har brugt dem. Nu...

Tagget med: deskriptiv, eksotiske sprog, filosofi, forestilling, Formidling, forskerjargon, forskning, fransk, grammatik, Hans Arndt, Henning Nølle, hverdagens sprogbrug, improvisation, lingvistik, normativ, Ocke-Schwen Bohn, Ole Togeby, opmærksomhed, performans, Peter Bakker, publikum, research, romanske sprog, Sjøv, sprogforsker, sprogforskning, spørgsmål, stand up, Sten Vikner, talesprogsforskning, tekst, tema, TV2, Underholdning, undervisning

5 kommentarer

Hans Henrik Juhl

19. februar 2010 • 11:54

Med hensyn til at vise det på TV, tror jeg skam også at formatet dur, men måske nærmere til DR2s sendeflade. Jeg synes du skal prøve dem istedet, for det ville være fedt at se i TV – Man kunne evt. også prøve at optage en session på video og smække den på nettet.

Svar

Peter Bakker

21. februar 2010 • 16:31

Standup research er en fest. Om det nu er godt at vide eller ikke godt at vide, så kommer jeg til festen den 4. marts.
Peter

Svar

Villads Claes

2. marts 2010 • 17:53

Jeg kan godt lide ordoprindelse. Men er det alt som nødvendigvis bliver mere meningsfyldt af at blive undersøgt?

Svar

Ole Stig Andersen

26. marts 2010 • 00:22

StandUpResearch 4. marts 2010 blev optaget på video og kan ses her:
<http://sprogmuseet.dk/formidling/standupresearch-med-lyd-og-billeder/>

Svar

Henning Nølle

5. september 2011 • 17:48

Næste Stand Up Research afholdes:

Torsdag den 10. november 2012 kl. 14.15 – 16.00 i Nobelsalen (Nobelparken, bygning 1451)

Temaet er igen "(Næsten) alt om sprog"

Alle er meget velkomne

Svar

Skriv en kommentar

Navn (kræves)

E-mail (kræves)

Hjemmeside

Send mig en e-mail når der kommer flere kommentarer.